

การศึกษาความหมายและเจตนาการใช้ตัวเลขในสำนวนจีน A study of the meaning and intention of using Numbers in Chinese idioms

ศรุตตา อุชัย¹

SARUTA UCHAI

นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาจีนและการสื่อสาร คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
Bachelor's Degree Student from the Faculty of Liberal Arts, Ubon Ratchathani University
E-mail : saruta4411@gmail.com

ชลิดา จันดีบุตร²

CHALIDA JANDEEBUT

นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาจีนและการสื่อสาร คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
Bachelor's Degree Student from the Faculty of Liberal Arts, Ubon Ratchathani University
E-mail : chalida08042546@gmail.com

ชญภาพร เซวศิริกุล³

CHAYAPORN CHAOSIRIKUL

อาจารย์ที่ปรึกษา สังกัดสาขาวิชาภาษาจีนและการสื่อสาร มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
Lecturer from the Faculty of Liberal Arts, Ubon Ratchathani University
E-mail : Chenwenli.june@gmail.com
Received: 10 April 2025 / Revised: 11 June 2025 / Accepted: 11 June 2025

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเจตนาการใช้ของตัวเลขที่ปรากฏอยู่ในสำนวนจีนและศึกษาความหมายของตัวเลขในสำนวนจีนที่มีตัวเลขปรากฏเป็นส่วนประกอบ โดยเก็บเฉพาะสำนวน 4 พยางค์ที่มีตัวเลขตั้งแต่ “一至九”、“十”、“百”、“千” และ “万” จากพจนานุกรม《新华成语词典》ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 2 (ค.ศ.2001) จำนวน 162 สำนวน มาวิเคราะห์เกี่ยวกับความหมายของตัวเลขในภาษาจีน

ผลการวิจัยพบว่าตัวเลขในสำนวนจีนมิได้แสดงถึงจำนวนเพียงอย่างเดียว แต่ยังสะท้อนแนวคิดทางวัฒนธรรมและค่านิยมของสังคมจีน ตัวเลขที่ปรากฏมากที่สุด ได้แก่ “一” (หนึ่ง) จำนวน 77 สำนวน สื่อถึงความเป็นเอกภาพและความสำคัญ รองลงมาคือ “三” (สาม) จำนวน 16 สำนวน ซึ่งเชื่อมโยงกับความสมดุลและความสมบูรณ์แบบ ขณะที่ตัวเลขอื่นๆ เช่น “四” (สี่), “五” (ห้า), “八” (แปด), และ “九” (เก้า) ปรากฏใน 3-4 สำนวน ส่วนตัวเลข “十” (สิบ), “百” (ร้อย), “千” (พัน) และ “万” (หมื่น) ปรากฏใน 10-16 สำนวน โดยมักใช้เพื่อแสดงปริมาณหรือการเปรียบเทียบในแง่เจตนาการใช้สำนวน ด้านเจตนาการใช้พบว่าเจตนาชื่นชมมีจำนวนมากที่สุด จำนวน 58 สำนวน รองลงมาคือเจตนาเพื่อแสดงความคิดเห็น จำนวน 50 สำนวน ขณะที่เจตนาตำหนิและตักเตือนมีจำนวน 38 สำนวน และ 18 สำนวน ตามลำดับ โดยตัวเลข “一” ปรากฏในทุกเจตนา แสดงถึงความสำคัญในเชิงวัฒนธรรมและภาษา

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าการใช้ตัวเลขในสำนวนจีนไม่เพียงแต่เป็นองค์ประกอบทางภาษา แต่ยังสะท้อนแนวคิดทางวัฒนธรรมและค่านิยมของสังคมจีน ตัวเลขแต่ละตัวมีความหมายเฉพาะที่ส่งผลต่อการสื่อสารและการตีความในบริบทต่าง ๆ การศึกษานี้ช่วยให้เข้าใจเจตนาและความหมายแฝงของสำนวนจีนที่มีตัวเลข รวมถึงสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนภาษาจีนและการสื่อสารได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: สำนวนจีน ตัวเลข ความหมาย เจตนาการใช้

ABSTRACT

This research aims to examine the intention behind the use of numbers that appear in Chinese idioms and to study the meanings of numbers within idioms that contain numerical elements. The study focuses specifically on four-syllable idioms that include the numbers “一至九” (one to nine), “十” (ten), “百” (hundred), “千” (thousand), and “万” (ten thousand), selected from the Xinhua Idiom Dictionary, 2nd edition (2001), totaling 162 idioms. These idioms are analyzed in relation to the meanings of numbers in the Chinese language.

The research findings reveal that numbers in Chinese idioms do not merely indicate quantity, but also reflect cultural ideologies and the values of Chinese society. The number that appears most frequently is “一” (one), found in 77 idioms, representing unity and significance. The second most frequent number is “三” (three), found in 16 idioms, which is associated with balance and perfection. Other numbers such as “四” (four), “五” (five), “八” (eight), and “九” (nine) appear in 3–4 idioms. Meanwhile, the numbers “十” (ten), “百” (hundred), “千” (thousand), and “万” (ten thousand) appear in 10–16 idioms and are often used to express quantitative meanings or comparisons.

In terms of communicative intention, the most frequent intention found is appreciation, appearing in 58 idioms. This is followed by the intention to express opinions, found in 50 idioms. The intentions to criticize and to warn appear in 38 and 18 idioms, respectively. The number “一” appears across all types of communicative intention, reflecting its cultural and linguistic significance.

The findings of this research indicate that the use of numbers in Chinese idioms is not only a linguistic component but also a reflection of the cultural values and ideologies of Chinese society. Each number carries a specific meaning that influences communication and interpretation across various contexts. This study helps enhance understanding of the intentions and implicit meanings within Chinese idioms that contain numbers and can be applied to the teaching of Chinese language and effective communication.

Keywords: Chinese idioms , Meaning , Numbers , Intention of use

บทนำ

คำพูดของมนุษย์ไม่ว่าจะชาติพันธุ์ใดภาษาใดสามารถแบ่งออกได้อย่างกว้าง ๆ สองประเภท ประเภทแรกคือการพูดโดยตรงไปตรงมาตามภาษาธรรมดาทั่วไปแต่เมื่อพูดออกมาแล้วก็สามารถเข้าใจได้ทันที ประการที่สองคือ “สำนวน” คือการพูดอย่างมีชั้นเชิงไม่ตรงไปตรงมา แต่มีความหมายในคำพูดนั้น ๆ ผู้ฟังอาจจะสามารถเข้าใจความหมายได้ทันที หากคำพูดเหล่านั้นใช้กันอย่างแพร่หลายทั่วไป แต่หากคำพูดนั้นไม่ได้กัน

อย่างแพร่หลาย ผู้ฟังก็อาจไม่เข้าใจความหมายได้ทันที จึงต้องผ่านการนึกคิดจึงจะเข้าใจ หรือบางครั้งคิดแล้วแต่เข้าใจเป็นอย่างอื่นได้ หรืออาจจะไม่เข้าใจเลยก็ได้ (กาญจนาคพันธ์, 2513)

สำนวน คือเอกลักษณ์ทางภาษาที่มีรูปแบบแน่ชัด มีลักษณะเป็นการใช้ที่คงตัว และการใช้ตามความเคยชินหรือวลีสำเร็จรูป สำนวนจีน (成語 chéngyǔ) คือกลุ่มคำที่มีองค์ประกอบที่ตายตัวและมีความหมายเชิงเปรียบเทียบแฝงอยู่ ซึ่งอาจมาจากประวัติศาสตร์ เรื่องเล่า วรรณกรรม หรือคำพูดที่มีชื่อเสียงของบุคคลในสมัยก่อน โดยทั่วไปแล้วสำนวนจีนจะประกอบขึ้นจากอักษรจีน 3-10 ตัว แต่ส่วนใหญ่แล้วจะมี 4 ตัวอักษรจีน เช่น 亡羊补牢 (wáng yáng bǔ láo) หมายถึง เมื่อเกิดปัญหาหรือข้อผิดพลาดแล้ว ควรรีบหาทางปรับปรุงแก้ไขทันที 狐假虎威 (hú jiǎ hǔ wēi) หมายถึง คนที่ใช้อำนาจของผู้อื่น หรือใช้ตำแหน่งหน้าที่มากดขี่ข่มเหงหรือเอาเปรียบผู้อื่น เป็นต้น สำนวนจีนเป็นส่วนหนึ่งของภาษาจีนที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะถือเป็นสิ่งที่คนจีนใช้กันอย่างแพร่หลายในชีวิตประจำวัน ทั้งนี้ สามารถพบเห็นสำนวนจีนได้ทั่วไปในข่าว นิยาย เพลง ละครจีน บทสนทนาในชีวิตประจำวัน แม้ว่าสำนวนจีนจะมีความสำคัญและสามารถพบเห็นได้ทั่วไปในการสนทนา แต่ผู้ใช้สำนวนหลายๆ คนมักจะประสบปัญหาเดียวกันคือการจำความหมายไม่ได้หรือใช้ไม่ถูกต้อง

“ตัวเลข” เป็นศัพท์กลุ่มแรกๆ ที่ผู้ที่เรียนภาษาจีนส่วนใหญ่อ่านและเขียนในเวลาอันรวดเร็ว จำได้ง่ายเนื่องจากลำดับขีดน้อย จำง่าย นอกจากตัวเลขจะใช้นับจำนวนและเป็นสัญลักษณ์แทนค่าตัวเลขแล้ว ยังมีอีกบทบาทสำคัญเมื่อประกอบอยู่ในสำนวนจีน และเป็นส่วนสำคัญในการสร้างสำนวนได้อย่างหลากหลาย สำนวนที่มีตัวเลขเป็นส่วนประกอบมีความหมายเชิงเปรียบเทียบหรือความหมายแฝง หากอาศัยเพียงการเข้าใจความหมายตรงตามตัวอักษรโดยไม่เรียนรู้ภูมิหลังการเกิดสำนวนซึ่งมีรากฐานมาจากระบบความคิด ความเชื่อ วัฒนธรรมและประเพณีของชาวจีน ตัวเลขที่ประกอบในสำนวนจีนจะมีความหมายต่างกันในแต่ละไวยากรณ์ เช่น เลขหนึ่งสองตัว (一) เมื่อแยกวางไว้หน้าคำกริยาสองคำที่มีความหมายตรงกันข้าม ในรูปแบบ 一...一... (Yī... Yī...) หมายถึง การกระทำทั้งสองอย่างประสานสอดคล้องกัน เช่น 一唱一和 (yī chàng yí hè) หมายถึง เข้ากันเป็นปีเป็นขลุ่ยแต่เมื่อแยกวางไว้หน้าคำนามสองคำที่มีความหมายใกล้เคียงกันจะหมายถึง ทั้งหมด เช่น 一模一样 (yì mú yí yàng) หมายถึง เหมือนกันอย่างกับแกะเลขหนึ่งกับเลขสอง (一, 二) เมื่อแยกวางไว้หน้าคำคุณศัพท์พยางค์เดียวสองคำ ในรูปแบบ 一...二... (yī... èr...) จะหมายถึง ลำดับที่หนึ่งและลำดับที่สอง เช่น 一穷二白 (yì qióng èr bái) หมายถึง ยากจนและล้าหลัง (สำนักราชบัณฑิตยสภา, 2558)

จะเห็นได้ว่าตัวเลขจีนเป็นตัวอักษรที่สำคัญในภาษาจีน ชาวจีนรู้จักตัวเลขมาตั้งแต่สมัยโบราณ ในบรรดาตัวอักษรจีนทั้งหมดตัวอักษรจีนที่เกี่ยวกับตัวเลขเป็นตัวอักษรกลุ่มแรกที่เกิดขึ้นในประเทศจีน จึงถือได้ว่าตัวเลขจีนนั้นได้กำเนิดขึ้นมาตั้งแต่ยุคโบราณ และเนื่องจากการออกเสียงและคำศัพท์มีความแตกต่างจากภาษาถิ่นจึงทำให้ความหมายแฝงมีความหมายแตกต่างกันไป ตัวอย่างเช่น เลข สอง หก เจ็ด แปด เก้า เลข ที่มีทั้งความหมายมงคลและอวมงคลในตัวเดียวกัน ได้แก่ สี่ นอกจากนี้ยังพบว่าความหมายแฝงทางวัฒนธรรมในตัวเลขจีนยังแสดงถึงความหมายต่าง ๆ อาทิเลขหนึ่ง (一) แสดงถึงการเริ่มต้นและความเป็นผู้นำเลขสอง (二) เป็นสัญลักษณ์เกี่ยวกับงานมงคล เลขสาม (三) เป็นเลขที่แปลกประหลาดเพราะล้วนปรากฏในด้าน การเมืองจีนโบราณ ในการศึกษาด้านดาราศาสตร์ ด้านฤดูกาลและด้านคุณธรรม เลขสี่ (四) เสียง คล้ายคำว่า ตาย (死) ในภาษาจีนจึงถือเป็นเลขอวมงคล เลขห้า (五) เกี่ยวข้องกับโหงวเฮ้ง เลขหก (六) แสดงถึงความราบรื่น เลข เจ็ด (七) เป็นเลขมหัศจรรย์เลขศักดิ์สิทธิ์และเลขชะตาชีวิต นอกจากนี้ยังเป็นเลขที่มีความสัมพันธ์ถึงผีและวิญญาณอีกด้วย เลขแปด (八) แสดงถึงความร่ำรวยและเลขเก้า (九) แทนสัญลักษณ์ของกษัตริย์แสดงถึงความมั่นคงยาวนาน (อารีย์ รุ่งพระแสง, 2555)

จากการศึกษาข้อมูลเบื้องต้น พบว่า “ตัวเลขในภาษาจีน” แต่ละตัวมีความหมายที่หลากหลาย และการสื่อความหมายของตัวเลขแต่ละตัวก็แตกต่างกันไปออกไป ทั้งนี้ นอกจากจะสามารถใช้ในชีวิตประจำวันแล้ว ยังถูกใช้ในการสื่อความหมายผ่านคำและสำนวนต่างๆ โดยเฉพาะสำนวนจีนที่เกี่ยวข้องกับตัวเลข ซึ่งมักจะแฝงไปด้วยความหมายโดยตรงและความหมายชวนให้นึกคิด ดังนั้น การศึกษาเรียนรู้ และทำความเข้าใจความหมายของตัวเลขแต่ละตัวจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งหากไม่ศึกษาให้ถึงความหมายและเจตนาการใช้ตัวเลขในบริบทต่างๆ อาจจะทำให้การสื่อสารระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสารคลาดเคลื่อนหรือไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ การทำความเข้าใจในสำนวนจีนที่เกี่ยวข้องกับตัวเลขจึงเป็นสิ่งสำคัญในการเพิ่มพูนความรู้และพัฒนาทักษะด้านการสื่อสารให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาเจตนาการใช้ตัวเลขที่ปรากฏอยู่ในสำนวนจีน
2. เพื่อศึกษาความหมายของตัวเลขในสำนวนจีนที่มีตัวเลขเป็นส่วนประกอบ

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

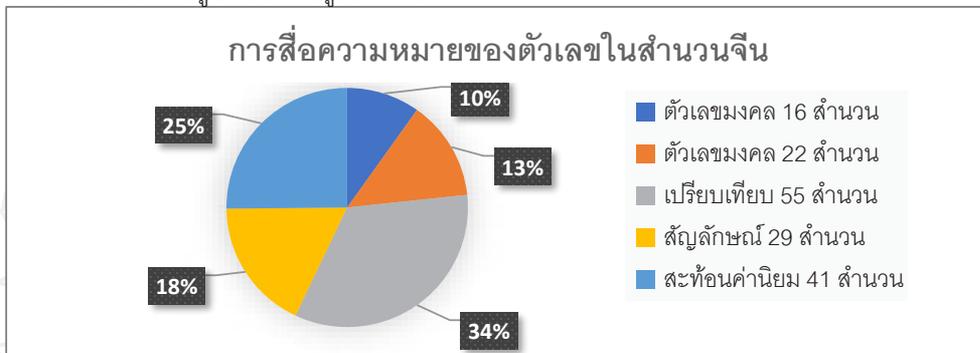
1. แหล่งข้อมูลในการวิจัย ได้แก่ เอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และพจนานุกรม 《新华成语词典》(2001)
2. การรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การรวบรวมข้อมูลเพื่อศึกษาวิเคราะห์จากเอกสารที่เกี่ยวข้อง จากพจนานุกรม 《新华成语词典》(2001)
3. การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การศึกษาความหมายของตัวเลขต่าง ๆ ที่ปรากฏในสำนวน และศึกษาการสื่อความหมายเกี่ยวกับเจตนาการใช้สำนวนที่มีตัวเลขปรากฏอยู่ในสำนวน

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการศึกษาความหมายของสำนวนจีนที่มีตัวเลขปรากฏจากพจนานุกรมชินหัว กรณีศึกษาตัวเลข 一至九, 十, 百, 千, 万 สามารถจำแนกผลการวิจัยได้ ดังนี้

1.การรวบรวมสำนวนจีนที่มีตัวเลข 一至九, 十, 百, 千, 万 ตามโครงสร้างสำนวนจีนประเภท 4 ตัวอักษร

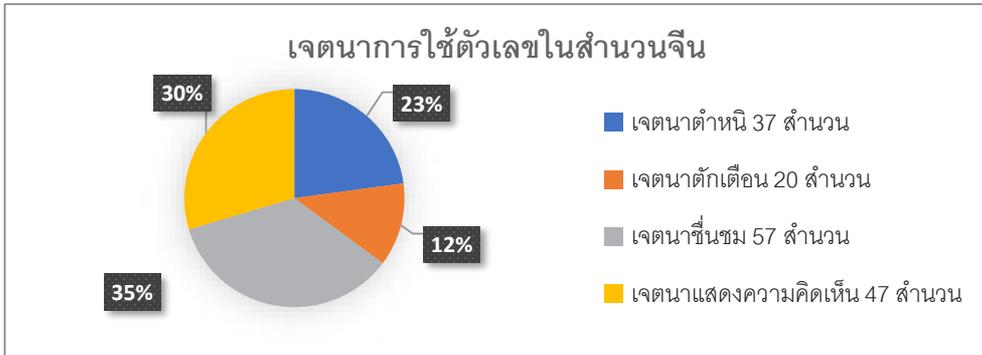
ตัวเลขปรากฏในสำนวนจีน ประเภทสำนวน 4 ตัวอักษร จากพจนานุกรมชินหัว 《新华成语词典》(2001) สามารถแยกจำแนกได้เป็น 2 ส่วน คือการสื่อความหมายของตัวเลขในสำนวน และเจตนาการใช้ตัวเลขในสำนวน ผ่านรูปแบบแผนภูมิได้ ดังนี้

ภาพแผนภูมิที่ 1 การสื่อความหมายของตัวเลขในสำนวนจีน

จากข้อมูลข้างต้น การสื่อความหมายตัวเลขในสำนวนจีน ทั้งหมด 162 สำนวน 5 ประเภท ผลวิจัยสรุปได้ว่า การสื่อความหมายตัวเลขในสำนวนจีนที่พบมากที่สุด คือ การสื่อความหมายเชิงเปรียบเทียบ จำนวน 55

สำนวน คิดเป็นร้อยละ 34 รองลงมา คือ การสื่อความหมายเพื่อสะท้อนค่านิยมในสังคมและวัฒนธรรม จำนวน 41 สำนวน คิดเป็นร้อยละ 25 การสื่อความหมายเชิงสัญลักษณ์ จำนวน 29 สำนวน คิดเป็นร้อยละ 18 การสื่อความหมายของตัวเลขอับมงคล จำนวน 22 สำนวน คิดเป็นร้อยละ 13 และน้อยที่สุด คือ การสื่อความหมายของตัวเลขมงคล จำนวน 16 สำนวน คิดเป็นร้อยละ 10 ตามลำดับ

ภาพแผนภูมิที่ 2 เจตนาการใช้ตัวเลขในสำนวนจีน

จากข้อมูลข้างต้น เจตนาการใช้ตัวเลขในสำนวนจีน ทั้งหมด 162 สำนวน 4 ประเภท ผลวิจัยสรุปได้ว่า เจตนาการใช้ตัวเลขในสำนวนจีนที่พบมากที่สุด คือ เจตนาชื่นชม จำนวน 57 สำนวน คิดเป็นร้อยละ 35 รองลงมา คือ เจตนาแสดงความคิดเห็น จำนวน 48 สำนวน คิดเป็นร้อยละ 30 เจตนาตำหนิ จำนวน 37 สำนวน คิดเป็นร้อยละ 23 และน้อยที่สุด คือ เจตนาตักเตือน จำนวน 20 สำนวน คิดเป็นร้อยละ 12 ตามลำดับ

2.การวิเคราะห์และจัดหมวดหมู่ความหมายแฝงของเลข 一至九, 十, 百, 千, 万 ที่ปรากฏอยู่ในตำแหน่งต่างๆตามโครงสร้างสำนวนจีน

การจัดหมวดหมู่ความหมายของตัวเลขในสำนวนจีน 一至九, 十, 百, 千, 万 ที่ปรากฏในสำนวนจีนจากพจนานุกรมสำนวนจีนซินหัว 新华成语词典 (2001) โดยยึดแนวทางการวิเคราะห์ข้อมูลตามโครงสร้างความหมายแฝงในการใช้ตัวเลข 1ถึง9 10 100 1000 และ10000 จากการศึกษาภาษาจีนของ อารีย์ พรหมรอด (2555) ซึ่งการศึกษาครั้งนี้ ได้ทำการศึกษาวิเคราะห์และแยกจำแนกตามหมวดหมู่ตามประเภทความหมายของสำนวนจีน คือเลข1 จำนวน 18 ประเภท เลข2 จำนวน 2 ประเภท เลข3 จำนวน 4 ประเภท เลข4 จำนวน 4 ประเภท เลข5 จำนวน 7 ประเภท เลข6 จำนวน 3 ประเภท เลข7 จำนวน 3 ประเภท เลข8 จำนวน 2 ประเภท เลข9 จำนวน 3 ประเภท เลข10 จำนวน 1 ประเภท เลข(100)ร้อย จำนวน 7 ประเภท เลข(1000)พัน จำนวน 5 ประเภท และเลข(10000)หมื่น จำนวน 4 ประเภท ดังนี้

ตารางที่ 1 ประเภทความหมายในสำนวนจีนที่มีตัวเลข “1 (一)” ปรากฏ

ความหมายของเลข 1 (一) ที่ปรากฏในสำนวน	จำนวนสำนวน	ตัวอย่างสำนวน	ความหมายสำนวนจีน
(1) “หนึ่ง” จำนวนตัวเลขที่มีค่าน้อย (เพียงหนึ่ง.....เพียงเพราะ.....,เอกลักษณะเฉพาะตัว)	8	(1) 一了百了	(1) ทำให้สิ้นเรื่อง
(2) เหมือนกัน อย่างเดียวกัน พร้อมกัน	6	(2) 一帆风顺	(2) ราบรื่นไม่มีสะดุด

ความหมายของเลข 1 (一) ที่ปรากฏในสำนวน	จำนวน สำนวน	ตัวอย่างสำนวน	ความหมายสำนวนจีน
(3) มุ่งอยู่ที่เดียว มุ่งอยู่ที่ จุดเดียว มุ่งเฉพาะ มุ่งมัน	5	(3) 一步登天	(3) ปู๊ปป๊อบเป็นใหญ่
(4) เต็ม ตลอด ทัว	5	(4) 一成不变	(4) นิ่งเป็นน้ำ
(5) ทุกสิ่ง ทุกอย่าง ทุก ด้าน ทั้งหมด	5	(5) 一丘之貉	(5) หมาหมู่เดียวกัน
(6) จำนวนน้อย, ปริมาณ น้อย	2	(6) 一无是处	(6) ไร้ซึ่งคุณค่า
(7) เพียงด้านเดียว	2	(7) 一本正经	(7) เอาจริงเอาจัง
(8) เพียงครั้งเดียว	3	(8) 一知半解	(8) รู้ไปตามเรื่อง
(9) เริ่มต้น จุดเริ่มต้น แรกเริ่ม ครั้งแรก	2	(9) 一狐之腋	(9) เรื่องลับในตู้
(10) ช่วงระยะเวลาอันสั้น	2	(10) 一泻千里	(10) ไหลเหมือนน้ำเชี่ยว(การทำบางสิ่ง ในเวลาสั้นๆ โดยที่ผลออกมาเร็วมาก)
(11) พอ...ก็เลย	2	(11) 一相情愿	(11) หวังลมๆ แล้งๆ
(12) แต่ละ/ทุก ๆ	2	(12) 一举两得	(12) ผลดีสองทาง
(13) มาก กว้าง ใหญ่	2	(13) 一笔勾销	(13) ลบล้างไปหมด
(14) ความผิดพลาด ความ เปลี่ยนแปลง	25	(14) 一触即发	(14) ปะทุทันที
(15) มุ่งอยู่ที่เดียว มุ่งอยู่ที่ จุดเดียว มุ่งเฉพาะ มุ่งมัน	1	(15) 以一警百	(15) ดีเหล็กต้องตีตอนร้อน
(16) เหมือนกัน อย่าง เดียวกัน พร้อมกัน	3	(16) 一心一德	(16) น้ำหนึ่งใจเดียว
(17) ช่วงระยะเวลาอันสั้น	1	(17) 一朝一夕	(17) ชั่วข้ามคืน
(18) แต่ละ/ทุก ๆ	1	(18) 一张一弛	(18) ดึงบ้างหย่อนบ้าง

ตารางที่ 2 ประเภทความหมายในสำนวนจีนที่มีตัวเลข “2 (二)” ปรากฏ

ความหมายของเลข 2 (二) ที่ปรากฏในสำนวน	จำนวน สำนวน	ตัวอย่างสำนวน	ความหมายสำนวนจีน
(1) จำนวนน้อย ปริมาณ น้อย	1	(1) 一穷二白	(1) จนตรอก
(2) สองด้าน สองชั้นตอน	1	(2) 一分为二	(2) สองมุมสองมอง

ตารางที่ 3 ประเภทความหมายในสำนวนจีนที่มีตัวเลข “3 (三)” ปรากฏ

ความหมายของเลข 3 (三) ที่ปรากฏในสำนวน	จำนวนสำนวน	ตัวอย่างสำนวน	ความหมายสำนวนจีน
(1) แบ่งแยก แยกออก	5	(1)三人成虎	(1) พูดจนเชื่อ
(2) หลายมิติ หลายแง่มุม	4	(2)三大法宝	(2) ไม่ได้ดี
(3) มากมาย หลายชั้น	4	(3)三大差别	(3) ต่างกันคนละโลก
(4) เหตุการณ์ การกระทำ	3	(4)三思而行	(4) คิดก่อนทำ

ตารางที่ 4 ประเภทความหมายในสำนวนจีนที่มีตัวเลข “4 (四)” ปรากฏ

ความหมายของเลข 4 (四) ที่ปรากฏในสำนวน	จำนวนสำนวน	ตัวอย่างสำนวน	ความหมายสำนวนจีน
(1) เชื่อมโยง ขยายออก	1	(1)四通八达	(1) ทุกทิศทางเชื่อมต่อทั่วถึง
(2) โดนกระทำ	1	(2)四面楚歌	(2) ตกที่นั่งลำบาก
(3) ความหลากหลาย	1	(3)四海为家	(3) บ้านเมืองไหนก็เป็นบ้าน
(4) สถานการณ์ เหตุการณ์	1	(4)危机四伏	(4) อันตรายรอบทิศ

ตารางที่ 5 ประเภทความหมายในสำนวนจีนที่มีตัวเลข “5 (五)” ปรากฏ

ความหมายของเลข 5 (五) ที่ปรากฏในสำนวน	จำนวนสำนวน	ตัวอย่างสำนวน	ความหมายสำนวนจีน
(1) การแบ่งแยกถูกกระทำ	1	(1)五马分尸	(1) ฉีกเป็นชิ้นๆ
(2) หลากหลาย งดงาม	2	(2)五光十色	(2) งดงามตระการตา
(3) เคารพยำเกรงซึ้งซม	1	(3)五体投地	(3) เคารพอย่างสุดซึ้ง
(4) อุดม-สมบูรณ์ เจริญรุ่งเรือง	1	(4)五谷丰登	(4) สมบูรณ์พูนสุข
(5) ฤดูกาล เวลาในปี	1	(5)五黄六月	(5) ร้อนจนดับแลบ
(6) ลักษณะ รูปร่าง	1	(6)五短身材	(6) เล็กกระทัดรัด
(7) การเชื่อมโยงสัมพันธ์	1	(7)五湖四海	(7) ทั่วทุกสารทิศ

ตารางที่ 6 ประเภทความหมายในสำนวนจีนที่มีตัวเลข “6 (六)” ปรากฏ

ความหมายของเลข 6 (六) ที่ปรากฏในสำนวน	จำนวนสำนวน	ตัวอย่างสำนวน	ความหมายสำนวนจีน
(1) สังกม สถานภาพ	1	(1)六尺之孤	(1) หัวเดียวกระเทียมลีบ
(2) อารมณ์ จิตใจ	1	(2)六神无主	(2) งงเป็นไก่ตาแตก
(3) ศาสนา จิตวิญญาณ	1	(3)六丁六甲	(3) สิ่งศักดิ์สิทธิ์คุ้มครอง

ตารางที่ 7 ประเภทความหมายในสำนวนจีนที่มีตัวเลข “7 (七)” ปรากฏ

ความหมายของเลข 7 (七) ที่ปรากฏในสำนวน	จำนวนสำนวน	ตัวอย่างสำนวน	ความหมายสำนวนจีน
(1) ยุ่งเหยิง ไม่มั่นคง	1	(1) 七上八下	(1) ล้มลุกคลุกคลาน
(2) ความคิดเห็น	1	(2) 七嘴八舌	(2) พูดจาไม่เป็นภาษา
(3) กลยุทธ์ วิธีการ	1	(3) 七擒七纵	(3) จับแล้วปล่อย

ตารางที่ 8 ประเภทความหมายในสำนวนจีนที่มีตัวเลข “8 (八)” ปรากฏ

ความหมายของเลข 8 (八) ที่ปรากฏในสำนวน	จำนวนสำนวน	ตัวอย่างสำนวน	ความหมายสำนวนจีน
(1) หลากหลาย สัมพันธ์	3	(1) 八拜之交	(1) มิตรภาพอันมั่นคง
(2) เท่ากันเท่าเทียม	1	(2) 半斤八两	(2) ทั้งสองสิ่งไม่ต่างกัน
สมดุล			

ตารางที่ 9 ประเภทความหมายในสำนวนจีนที่มีตัวเลข “9 (九)” ปรากฏ

ความหมายของเลข 9 (九) ที่ปรากฏในสำนวน	จำนวนสำนวน	ตัวอย่างสำนวน	ความหมายสำนวนจีน
(1) เล็กน้อย จำนวนน้อย	1	(1) 九牛一毛	(1) ไม้ขีดหนึ่งในกองฟาง
(2) เสีย รอด	1	(2) 九死一生	(2) รอดตายหวุดหวิด
(3) สูงส่ง ห่างไกล	1	(3) 九霄云外	(3) ไกลเกินเอื้อม

ตารางที่ 10 ประเภทความหมายในสำนวนจีนที่มีตัวเลข “10 (十)” ปรากฏ

ความหมายของเลข 10 (十) ที่ปรากฏในสำนวน	จำนวนสำนวน	ตัวอย่างสำนวน	ความหมายสำนวนจีน
(1) สถานการณ์ เหตุการณ์	4	(1) 十万火急	(1) สถานการณ์อันคับขัน

ตารางที่ 11 ประเภทความหมายในสำนวนจีนที่มีตัวเลข “100 (百)” ปรากฏ

ความหมายของเลข 100 (百) ที่ปรากฏในสำนวน	จำนวนสำนวน	ตัวอย่างสำนวน	ความหมายสำนวนจีน
(1) สำเร็จ บรรลุเป้าหมาย	4	(1) 百年大计	(1) แผนสำคัญที่ต้องมองไกล
(2) รวมกลุ่ม เชื่อมโยง	2	(2) 百家争鸣	(2) ต่างคนต่างความคิด
(3) ปัญหา อุปสรรค	2	(3) 百废俱兴	(3) พ้นจากความเสื่อมโทรม
(4) นึกคิด เข้าใจ	2	(4) 百思不解	(4) คิดจนหัวจะแตก
(5) ไร้สีก	2	(5) 百无聊赖	(5) เบื่อหน่ายไร้สิ่งยึดเหนี่ยว
(6) มุ่งมั่นความสามารถ	2		(6) ผ่านการหลอมจนแกร่งกล้า

ความหมายของเลข 100 (百) ที่ปรากฏในสำนวน	จำนวนสำนวน	ตัวอย่างสำนวน	ความหมายสำนวนจีน
(7) สำเร็จบรรลุเป้าหมาย	2	(6) 百炼成钢 (7) 百发百中	(7) ยิ่งร้อยครั้งถูกเป่าร้อยครั้ง

ตารางที่ 12 ประเภทความหมายในสำนวนจีนที่มีตัวเลข “1000 (千)” ปรากฏ

ความหมายของเลข 1000 (千) ที่ปรากฏในสำนวน	จำนวนสำนวน	ตัวอย่างสำนวน	ความหมายสำนวนจีน
(1) สถานการณ์ เหตุการณ์วิกฤต	2	(1) 千钧一发	(1) แขนงอยู่บนเส้นด้าย
(2) พยายาม มุ่งมั่น	2	(2) 千锤百炼	(2) ตีจนแกร่ง
(3) ซับซ้อน เชื่อมโยง	2	(3) 千头万绪	(3) ยุ่งเหยิงไปหมด
(4) โอกาสพิเศษ	2	(4) 千载一时	(4) โอกาสที่ไม่ควรพลาด
(5) เหมือนเดิม ซ้ำซาก	2	(5) 千篇一律	(5) ซ้ำซากจำเจ

ตารางที่ 13 ประเภทความหมายในสำนวนจีนที่มีตัวเลข “10000 (万)” ปรากฏ

ความหมายของเลข 10000 (万) ที่ปรากฏในสำนวน	จำนวนสำนวน	ตัวอย่างสำนวน	ความหมายสำนวนจีน
(1) สำเร็จ ราบรื่น	3	(1) 万事大吉	(1) ราบรื่นไร้ซึ่งอุปสรรค
(2) ยิ่งใหญ่ เปลี่ยนแปลง ทำทาย	4	(2) 万马奔腾	(2) คึกคักดั่งม้าหมื่นตัว
(3) ความปรารถนา อวยพร	3	(3) 万寿无疆	(3) อายุยืนหมื่นปี
(4) สวยงาม, สิ่งพิเศษ	2	(4) 万应灵药	(4) ยาวิเศษแก้สารพัด

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการศึกษาความหมายและเจตนาการใช้สำนวนจีนที่มีตัวเลขปรากฏ ร่วมอยู่ในโครงสร้างจากพจนานุกรม 《新华成语词典》(2001) สรุปผลได้ดังนี้

เพื่อรวบรวมสำนวนจีนที่มีตัวเลขปรากฏ สำนวนจีนประเภท สี่ ตัวอักษร พบว่า มีสำนวนจีนที่มีตัวเลขปรากฏในพจนานุกรมชิ้นนี้ รวมทั้งสิ้น จำนวน 162 สำนวน

อภิปรายผล

ผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ จริยา วาณิชวิริยะ และ อัญชลี ทองเอม (2563) ซึ่งศึกษาการจัดประเภทและวิเคราะห์เจตนาการใช้สำนวนจีน โดยชี้ให้เห็นว่าสำนวนมีการจำแนกตามเจตนาในบริบทต่างๆ เช่น การแสดงความรู้สึกนึกคิด อารมณ์ การให้ข้อคิด การเปรียบเทียบ และการสื่อความหมายในเชิงสัญลักษณ์ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สรรพสิริ ส่งสุขรุจิโรจน์ และ ชญาพร ตั้งวันเจริญ (2565) ซึ่งศึกษาการใช้ตัวเลขในสำนวนจีน โดยเฉพาะเลข “一” ที่ปรากฏในสำนวนจำนวนมาก และมักแฝงไว้ด้วยความหมายในเชิง

สัญลักษณ์ เช่น ความเป็นหนึ่งเดียว การเริ่มต้นใหม่ และการสะท้อนค่านิยมทางวัฒนธรรมของชาวจีน ผลการวิจัยดังกล่าวจึงมีความสอดคล้องกับงานวิจัยนี้ที่พบว่า ตัวเลขในสำนวนจีนมิได้ทำหน้าที่เพียงเป็นองค์ประกอบทางภาษา แต่ยังมีบทบาทสำคัญในการสื่อเจตนาและคุณค่าทางวัฒนธรรมในหลากหลายมิติ โดยศึกษาการวิเคราะห์ความหมายแฝงของ เลข 1 “一到九, 十, 百, 千, 万” ส่วนใหญ่จะต้องอาศัยในการตีความและถอดความ การทำความเข้าใจในสำนวน เนื่องจากสำนวนจีนเป็นประโยคสั้น ๆ หรือกลุ่มคำที่มีรูปแบบที่แน่นอน สั้น กระชับ ได้ใจความ โดยแบ่งตามเจตนาการใช้ในบริบทต่าง ๆ การแสดงถึงความรู้สึกนึกคิด อารมณ์ การให้ข้อคิดต่างๆ การบรรยายหรือเปรียบเทียบ การสื่อความหมายในเชิงสัญลักษณ์ ซึ่งผลการวิจัยพบว่าสำนวนที่มีตัวเลข “一” เป็นส่วนประกอบ เป็นสำนวนที่พบมากที่สุด ถึง 77 สำนวน คิดเป็นร้อยละ 47.53 ของสำนวนทั้งหมด แสดงให้เห็นว่าเลข 1 “一” มีความสำคัญอย่างมากเนื่องจากเป็นตัวเลขที่เรียบง่ายแต่ทรงพลังในด้านความหมาย เลข 1 “一” ที่มีการใช้อย่างแพร่หลายในทุกเจตนาบ่งบอกถึงความสำคัญในฐานะตัวเลขพื้นฐานที่สื่อถึงความเรียบง่ายและเอกลักษณ์ตัวเลขในสำนวนจึงไม่ได้เป็นเพียงส่วนประกอบทางภาษา แต่ยังเป็นสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่สะท้อนคุณค่าทางสังคมและความเชื่อของชาวจีนในหลากหลายแง่มุมอย่างชัดเจน และแฝงนัยยะถึงการเริ่มต้นใหม่ ความเป็นหนึ่งเดียว ความร่วมมือสามัคคีกัน เนื่องจากวัฒนธรรมและความรู้สึกต่อตัวเลขของชาวจีนกับชาวตะวันตกมีความแตกต่างกัน จึงทำให้การใช้ตัวเลขเพื่อการสื่อสารแตกต่างกัน ชาวจีนมองว่าเลข 1 “一” เป็นจุดเริ่มต้นของสรรพสิ่งต่าง ๆ แต่ชาวตะวันตกกลับมองว่าเลข 1 “一” เป็นตัวเลขของพระเจ้า เป็นตัวเลขที่สูงส่ง จึงทำให้สำนวนจีนที่มีตัวเลข “一” มีความหมายสื่อออกมาในลักษณะดังกล่าวเป็นจำนวนมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลงานของ อารีย์ พรหมรอด (2555) ที่ชี้ให้เห็นว่า การใช้ตัวเลขในสำนวนจีนไม่เพียงแต่มีหน้าที่ในการสร้างความหมายเชิงภาษาศาสตร์ แต่ยังสะท้อนแนวคิด ความเชื่อ และค่านิยมทางวัฒนธรรมของชาวจีนอย่างลึกซึ้ง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยในครั้งนี้ที่พบว่าตัวเลข โดยเฉพาะเลข 1 “一” มักแฝงไว้ด้วยเจตนาและความหมายทางวัฒนธรรมในหลายมิติ

ข้อเสนอแนะการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งเน้นทำการศึกษาคำอธิบายความหมายของตัวเลขที่ปรากฏอยู่ในสำนวนจีน ในพจนานุกรม 《新华成语词典》(2001) ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบสำนวนเพื่อศึกษาความหมายแฝง หรือสามารถนำสำนวนเหล่านี้ไปศึกษาเปรียบเทียบสำนวนจีนที่มีจำนวนคำมากกว่าหรือ น้อยกว่าสี่พยางค์ เพื่อการศึกษาในเรื่องดังกล่าวกว้างขวางและ สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ประภัสสร วศินนิติวงศ์ (2544). ความหมายและที่มาของสำนวนจีนที่มีตัวเลขประกอบ
 วนิดา ตั้งเทียนชัย (2550). สำนวนจีน: โครงสร้างทางภาษาและเจตนาการใช้. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจ
 บัณฑิตย์.
 เกตมาตุ ดวงมณี (2553). ตัวเลขกับความหมายแฝงในวัฒนธรรมจีน. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏ
 ภูเก็ต, 128-142.
 อารีย์ พรหมรอด (2555). ความหมายแฝงของตัวเลข “一” yī หนึ่งในภาษาจีน. วารสารจีนศึกษา 55(5),
 108-128.
 อารีย์ รุ่งพระแสง (2555). ศึกษาเรื่องที่มาและความหมายแฝงของตัวเลขจีน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา
 ข้อมูลเกี่ยวกับที่มาและความหมายแฝงของตัวเลขจีน.
 สรรพสิริ ส่งสุขจุโรจน์ และ ชญาพร ตั้งวันเจริญ (2565). การวิเคราะห์ความหมายแฝง ของเลข 1 ที่ปรากฏ

ร่วมในโครงสร้างสำนวนจีนในพจนานุกรมสำนวนจีนจีนหัว. วารสารสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น 65(1), 203-212.

ชนกสุดา ตามัย (2561) นัยแห่งตัวเลขในวัฒนธรรมจีน

จิราพร ปาสาจะ (2565). อิทธิพลของสำนวนสุภาษิตจีนที่ปรากฏตัวเลข 1-9 (一 ถึง 九) ในภาษาและวัฒนธรรมจีน. สหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 2(6), 235-252.

Author (1) Information (第一作者信息)

	Name and Surname (姓名) : SARUTA UCHAI
	Highest Education (最高学历) : Bachelor's degree
	University or Agency (任职院校或单位) : Ubon Ratchathani University
	Field of Expertise (专业领域) : Chinese and Communication
	Address (地址) : 383 Soi Sukhavadi, Nakhon phanom Thauthen Road, Tambon At Samat, Amphoe Mueng, Nakhon Phanom 48000

Author (2) Information (第二作者信息)

	Name and Surname (姓名) : CHALIDA JANDEEBUT
	Highest Education (最高学历) : Bachelor's degree
	University or Agency (任职院校或单位) : Ubon Ratchathani University
	Field of Expertise (专业领域) : Chinese and Communication
	Address (地址) : 383 Soi Sukhavadi, Nakhon Phanom Thauthen Road, Tambon At Samat, Amphoe Mueng, Nakhon Phanom 48000

Author (3) Information (第二作者信息)

	Name and Surname (姓名) : CHAYAPORN CHAOSIRIKUL
	Highest Education (最高学历) : Ph.D. (Linguistics and Applied Linguistics) Sichuan University
	University or Agency (任职院校或单位) : Ubon Ratchathani University
	Field of Expertise (专业领域) : Linguistics and Applied Linguistics
	Address (地址) : 240/41 Soi Naklum 18, Amphoe Klamyai, Ubon Ratchathani 34000

